

Alþingi
Erindi nr. Þ 131/536
komudagur 7.12.2004

Sælir, nefndarmenn iðnaðarnefndar Alþingis.

Vegna frumvarps sem nú liggur fyrir Alþingi um breytingar á raforkulögum finn ég mig knúinn til að gera ykkur grein fyrir alvarleika þess máls sem hér um ræðir. Flestar þær breytingar sem frumvarpið gengur út á eru af hinu góða en þar er að finna eitt atriði, í 2. gr. lið c., sem er alveg óskiljanlegt með öllu. Ef þetta atriði fer óbreytt í gegn mun það þýða verulega tekjurýrnun hjá minni virkjunum sem tengjast dreifiveitum.

Í flestum tilfellum auka smávirkjanir sem tengjast dreifiveitum rekstraröryggi dreifiveitunnar og geta jafnvel séð henni ,alfarið eða að hluta, fyrir rafmagni þegar flutningsnetið dettur út. Samkvæmt þessu frumvarpi þá á flutningsfyrirtækið alltaf að innheimta fullt úttektargjald af framleiðslu virkjana sem framleiða inn á dreifikerfi. Fram að þessu hefur Landsvirkjun (sem hefur átt flutningskerfið) einungis innheimt gjald af þeirri úttekt sem dreifiveiturnar taka út af kerfinu og það hefur ekki hvarflað að nokkrum manni að á þessu kynni að verða breyting enda ekki sýnileg ástæða til.

Í 2. gr. frumvarpsins í lið c. segir: Við 4. mgr. bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Gjaldtaka fyrir úttekt dreifiveitna frá flutningskerfi skal miðast við heildarmagn raforku sem flutt er til dreifiveitusvæðisins auk þess sem framleitt er innan dreifiveitusvæðisins. Í athugasemdum með frumvarpinu segir svo um þennan lið: Við undirbúning frumvarps þess sem leiddi til breytinga á flutningskafla raforkulaga og varð að lögum nr. 89/2004 var gengið út frá því að dreifiveitur greiddu til flutningsfyrirtækisins fyrir alla raforku sem notuð væri á viðkomandi dreifiveitusvæði. Skipti þar ekki máli hvort orkan kæmi frá flutningskerfinu eða frá virkjunum á viðkomandi dreifiveitusvæði, beint inn á dreifikerfi, enda væri það sú raforka sem flutningsfyrirtækið þyrfti að hafa til reiðu ef bilanir kæmu upp. Má geta þess að allir útreikningar kostnaðarforsendna, m.a. fyrir hina svonefndu „nítján manna nefnd“, byggðust á þessu fyrirkomulagi. Fyrirkomulag þetta er einnig í samræmi við gjaldtöku fyrir innmötun virkjana, sem greiða sama gjald, hvort sem orkan fer beint inn á flutningskerfið eða virkjunin tengist dreifiveitu. Ekki var kveðið nægilega skýrt á um þetta í lögum nr. 89/2004 sem kváðu á um breytingar á raforkulögum, nr. 65/2003, og samþykkt voru sl. vor. Hér er lagt til að úr þessu verði bætt og tekinn af allur vafi um hvernig reikna beri úttektargjald.

Þær skýringar og fullyrðingar sem koma fram í athugasemdum með frumvarpinu eru alrangar. Það var ekki gert ráð fyrir því í upphafi að gjaldtakan yrði með þessum hætti og það var skýrt tekið fram í lögnum með hvaða hætti flutningsfyrirtækið ætti að fá sínar tekjur. Innheimta átti samkvæmt mældri inn- og útmötun í tengipunktum við dreifiveitur, stórnotendur og virkjanir sem tengjast flutningskerfinu. Enda er það alveg fráleitt að flutningsfyrirtækið eigi að leggja stórkostleg gjöld á framleiðslu innan dreifiveitusvæða en þessi framleiðsla dregur úr því magni af afli og orku sem dreifiveitan þarf að taka út af flutningskerfinu sem nemur framleiðslunni. Þessi framleiðsla kostar flutningskerfið ekki neitt. Mér finnst réttlætjanlegt að flutningsfyrirtækið fái hluta af innmötunargjaldinu eins og kveðið er á um í núverandi lögum en þessi breyting sem nú er verið að boða er alveg fráleit og gengur út fyrir alla þjófabálka.

Við skulum skoða rökin sem höfundar frumvarpsins beita fyrir sig. Þeir segja að þetta sé sú raforka sem flutningsfyrirtækið þurfi að hafa til reiðu ef bilanir koma upp á. Vissulega geta gomið upp bilanir hjá minni virkjunum (eins og hjá Landsvirkjun reyndar líka) og þá þarf dreifiveitan að fá samsvarandi afl frá flutningsnetinu eða öðrum framleiðendum á svæðinu. Ef dreifiveitan tekur aflið út af flutningsnetinu þá er það eitthvað sem hún þarf væntanlega að gera ráð fyrir í sínum afkaupum frá flutningsfyrirtækinu og þannig fær flutningsfyrirtækið þær tekjur sem því ber. Þannig að þessi rök halda engan veginn. Annað sem þeir nefna er að allir útreikningar kostnaðarforsenda fyrir hina svonefndu "nítján manna nefnd" hafi byggst á þessu fyrirkomulagi. Þetta stenst engan veginn heldur, því ef þetta hefur verið lagt til grundvallar á þeim tíma þá hefði þetta fyrirkomulag verið sett í lögin strax árið 2003. Þess ber líka að geta að flutningsvið Landsvirkjunar hefur þegar gefið út drög að gjaldskrá fyrir næsta ár og í forsendum þeirrar gjaldskrár er ekki gert ráð fyrir þessu fyrirkomulagi.

Í viðtali sem ég átti á dögnum við framkvæmdastjóra flutningssviðs Landsvirkjunar, kom fram að þeir væru ekki að óska eftir þessum breytingum. Þeir gera ráð fyrir að innheimta gjöld samkvæmt sínum orkumælum í tengipunktum netsins og ekkert umfram það. Því skil ég ekki hver er að þrýsta á um þessar breytingar sem gera ekkert nema íþyngja minni framleiðendum og dreifiveitum. Ef umrætt atriði verður að lögum er Alþingi búið að gjörbreyta rekstrarforsendum lítilla virkjana. Inngrip hins opinbera með þessum hætti geta hæglega skilið á milli feigs og ófeigs hjá þeim sem reka minni virkjanir.

Aðalsteinn Bjarnason
Fallorka ehf.
Rekstraraðili Djúpadalsvirkjunar